

# Neuvolapalvelujen tilannekatsaus 6.5.2026

Minna Kairesalo Perhekeskuspalvelujen päällikkö

Pia Kalkkinen Koordinoiva esihenkilö (neuvola, perheneuvola,  
lapsiperheiden kotipalvelu, perheoikeudellinen yksikkö)

Sonja Peura Lähiesihenkilö (Järvenpää, Tuusula, Pornainen)

Terhi Vaittinen Lähiesihenkilö (Hyvinkää, Nurmijärvi, Mäntsälä)

# Neuvolatoimintaa ohjaavat

**Lait ja asetukset:** Terveydenhuoltolaki (1326/2010) , Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) , Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) Lastensuojelulaki (417/2007), Tartuntatautilaki (1227/2016)

**Kansalliset ohjeet ja suositukset:** THL:n neuvolatoiminnan suositukset ja oppaat, Käypä hoito-suositukset, Terveyttä ja hyvinvointia edistävät ohjelmat, esim. lapsistrategiat

**Hyvinvointialueen asiakirjat, kuten strategia, omavalvontaohjelma, asiakas- ja potilasturvallisuusohjeet sekä Neuvolasuunnitelma,** joka sisältää alueen äitiys- ja lastenneuvolan tarkastusohjelmat (sisältävät sekä NEUKO-tietokannan ohjeistukset että omat tarkentavat ohjeistukset käytännöistä).

**Paikalliset ohjeistukset ja hoitopolut, yhteistyökäytänteet, toimintaohjeet**

# Valtakunnallisesti ajankohtaista

- Uusi asetus neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta tuli voimaan 1.2.2026
  - Neuvolakäyntien määrä ei vähene: alle kouluikäisille 15 terveystarkastusta (laajat terveystarkastukset 4 kk, 18 kk ja 4 v)
  - Osa terveysneuvonnasta voidaan toteuttaa ryhmämuotoisena, mutta henkilökohtainen tapaaminen terveystarkastuksessa pakollinen
  - Suun terveystarkastus 6 kk lisätty (1, 3, ja 5 v)
- THL:n neivolakehittäminen 2026-2027
  - Perhe- ja synnytysvalmennuksen yhtenäistäminen
  - Synnytyspelon, keskenmenon ja raskaudenkeskeytyksen kokoneiden tukimallit
  - Neuko-ohjeistuksen päivitys

# Neuvolasuunnitelma 2026-2030

- Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta laki sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä (612/2021), 8 §:n nojalla. Neuvolatoiminnasta säädetään Terveystalveluolaisa (1326/2010). Lain täsmennetyllä säädöksellä (581/2022) 15 §:n nojalla hyvinvointialueen on osana sosiaali- ja terveystalvelujen kokonaisuutta järjestettävä alueensa raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolatalvelut.
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (93/2026) määrittää neuvolatoiminnan valtakunnallisesti yhtenäisen laatu- ja talvelutason. Terveystneuvonnan ja terveystarkastusten tulee olla suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia.
- **Hyvinvointialueen tulee laatia terveydenhuoltolakiin nojaten alueellinen neuvolasuunnitelma valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien neuvolatalvelujen toteuttamiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa, ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen neuvolasuunnitelma tulee liittää lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (581/2022).**
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisen neuvolasuunnitelman laatimisessa on mukailtu THL:n (2012) ohjeistusta. Neuvolasuunnitelmaan on sisällytetty lapsiperheväestön muuttuneet talvelutarpeet, neuvolatalveluiden rakenteet, neuvolan talveluverkosto hyvinvointialueella, henkilöstövoimavarat, työhyvinvointi, toiminnan johtaminen sekä toiminnan kehittämistarpeet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi.

# Neuvolan tehtävät

Neuvolan vastuulla ovat Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) mukaan seuraavat tehtävät:

- 1) sikiön terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä raskaana olevan ja synnyttäneen naisen terveyden määräajoin toteutettava ja yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta ja edistäminen;
- 2) lapsen terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta ensimmäisen ikävuoden aikana keskimäärin kuukauden välein ja sen jälkeen vuosittain sekä yksilöllisen tarpeen mukaisesti;
- 3) lapsen suun terveydentilan seuranta vähintään joka toinen vuosi;
- 4) vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen;
- 5) lapsen kodin ja muun kasvu- ja kehitysympäristön sekä perheen elintapojen terveellisyyden edistäminen;
- 6) lapsen ja perheen erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä lapsen ja perheen tukeminen ja tarvittaessa tutkimuksiin tai hoitoon ohjaaminen.

## EHKÄISYNEUVOLA

- Raskauden ehkäisy
- Seksuaaliterveyden edistäminen
- Perhesuunnittelu ja lisääntymisterveys
- Ei-toivottu raskaus
- Ehkäisyneuvonnassa palvelu toteutuu 7 vuorokauden sisällä yhteydenotosta.
- Kaikki alle 20-vuotiaat saavat ilmaisen ehkäisyn.
- Alle 25-vuotiaille riskiryhmään kuuluville naisille tarjotaan pitkäkestoinen ehkäisin.

8,9

## ÄITIYSNEUVOLA

- Yksi laaja terveystarkastus raskauden aikana
- Raskaudenaikaiset neuvolatarkastukset (8-10, 14 (13-18), 16-17 (lääkäri (tarveharkintainen Keusote), 22-24, 36-38, 30-32, 35-36 (lääkäri), 37, 39 ja 41 rv
- Kotikäynti kotiutuksesta 1-14 vrk
- 5-12 vko th ja lääkäri
- 8-12 jälkitarkastuskäynti
- Tarpeen mukaiset määräaikaistarkastukset raskauden ja synnytyksen jälkeen
- Suun terveydentilan arvio

67,1

## LASTENNEUVOLA (15 tarkastusta)

- Terveystarkastajan tarkastukset (2, 3, 5, 6 kk ja 1, 2, 3, 5, 6 v)
- Lääkärin tarkastukset (4–6 vk, 4 kk ja 8 kk)
- Laajat terveystarkastukset (Th ja lääkäri) 4 kk, 18 kk, 4 v
- Suun terveys (Arvio 6 kk, Suun terveystarkastus 1 v, 3 v ja 5 v)

tarkastusohjelmat

# Palvelu perhettä lähellä

Digipolkujen kehittäminen  
Raskausajan digipolku  
02/26

|         |                   |              |                              |                     |                    |                     |
|---------|-------------------|--------------|------------------------------|---------------------|--------------------|---------------------|
| Neuvola | Hyvinkään neuvola | JUST neuvola | Mäntsälän hyvinvointineuvola | Kirkonkylän neuvola | Pornaisten neuvola | Hyrylän neuvola     |
|         |                   |              |                              | Klaukkalan neuvola  |                    | Jokelan neuvola     |
|         |                   |              |                              | Rajamäen neuvola    |                    | Kellokosken neuvola |

Äitiys- ja lastenneuvola  
CHAT arkisin  
8-15

Äitiys- ja lastenneuvolan keskitetty ajanvaraus ja neuvonta Avoinna arkisin ma-to klo 8-14 ja pe klo 8-13. Mäntsälän sekä Pornaisten äitiys- ja lastenneuvolan palveluajat ovat arkisin klo 8:00-11:00.

Avoneuvolan vastaanotto on tarkoitettu raskaana oleville ja alle kouluikäisille lapsille. Avoneuvola toimii ilman ajanvarausta.

# Digipalvelujen nykytila

- Raskausajan digipolku 02/2026
  - kokoaa yhteen raskauden aikaiset neuvolakäynnit, ajankohtaiset omahoito-ohjeet sekä esitietolomakkeet
  - Digipolkua voi hyödyntää omaan tahtiin ajasta ja paikasta riippumatta
  - Digipolulta löytyy luotettavaa ja tutkittuun tietoon perustuvaa tietoa (esim. Terveyskirjasto, Naistalo) sekä käytännön ohjeita raskauden eri vaiheisiin.
- Ehkäisyneuvolan sähköinen ajanvaraus
- Chat-palvelu
  - Äitiys- ja lastenneuvolan chatin livekeskusteluja on ollut v. 2024 359 kpl ja Ehkäisy- ja seksuaaliterveydessä 209 kpl.
  - Vuonna 2025 Oma Keusoten käytön myötä ehkäisy- ja seksuaaliterveyden chat lukemaa ei ole nää saatavilla. Yhteensä neuvolan chat livekeskusteluja on 2025 ollut 1558 kpl. Keskustelujen määrä on lisääntynyt 990 kpl (63,5%).

# Kehittämistyö on merkityksellisessä roolissa asiakkaan/perheen tueksi

- Hoitopolkujen jatkuva päivittäminen Keusoten alueella ja HUS-yhteistyössä
- Varhaisen vuorovaikutuksen ja raskausajan työskentelyn työryhmä
- Raskausdiabeteksen hoidon kehittäminen ja eMOM-tutkimus alkamassa (HUS:n esittely tutkimuksesta GDM-vastuuhoitajille ollut 7.4.2026)
- Digitaalisten palvelujen kehittäminen edelleen seuraavalla suunnitelmakaudella
  - Sähköisen ajanvarauksen kehittäminen edelleen (lastenneuvola) - Teknisesti ei ole mahdollista kiinnittää asiakkuutta tietylle terveydenhoitajalle
  - Lastenneuvolan digipolku

# Vanhemmuuden ja koko perheen tukeminen

- Molempien vanhempien osallisuuden vahvistaminen
- Varhainen tunnistaminen ja erilaiset hoitopolut
  - Omahoito-ohjelmat (lasten ja aikuisen omahoito-ohjelmat) – kouluttautuminen aikuisten tuen hoitopolku varhaisen tunnistamisen tukena. **Resurssipula haastaa toteuttamista.** Tavoitteena 2025 ollut 100% kouluttautuminen raskaana olevien aikuisten ohjatun omahoidon kokonaisuuteen – toteuma 5/2026 on 30/76 terveydenhoitajaa.
  - Hoitopolkujen päivittäminen jatkuvaa, viimeisimmät: Lasten ummetuksen hoitopolku, Ruoka-allergisen lapsen hoitopolku
  - Synnytyksen jälkeen -opas päivitetty
  - Peke-tiimityön kehittäminen
  - Yhteistyö terveystalvelujen mielenterveys- ja päihdetyön kanssa
    - Sujuva oikea-aikainen ohjaaminen
    - Ryhmien kehittäminen; **Lempeä odotus – Työkaluja ahdistuksen säätelyyn**
      - 20.4.2026 pilotti ei käynnistynyt (ei tarpeeksi osallistujia)

# Peketiimi



# Yhteinen työ peke-lääkäreiden kanssa

- Neuvolapalveluissa tehdään moniammatillista työtä: terveydenhoitajat ja lääkärit työskentelevät tiiviissä yhteistyössä. Tarvittaessa asiakkaan tukena on myös muita Keusoten ammattilaisia: fysioterapeutti, puheterapeutti, toimintaterapeutti, perheneuvolan työntekijä, sosiaalipalvelut, lastensuojelu.
- Moniammatillista työtä johdetaan moniammatillisesti
- Peke-ylilääkäri, koordinoiva esihenkilö ja lähiesihenkilöt tapaavat säännöllisesti kerran kuukaudessa ja käyvät lävitse ajankohtaiset asiat
- Yhteistyö on asiakaslähtöistä, vuorovaikutteista ja kehittämismyönteistä.

# Kesän kynnyksellä

- Lomapalkkavelka, lomat, lomautukset (esimerkiksi 76 htv x 8 päivää x 6 tarkastusta/päivä => 3648 aikaa vähemmän) => **Toiminnan muutokset (supistaminen) ovat välttämättömiä**
  - Hyrylän neuvolassa hoidetaan Jokelan ja Kellokosken neuvolan asiakkaat 15.6. – 9.8.2025.
  - Nurmijärvi: Klaukkalan ja Kirkonkylän neuvolan ovat auki koko kesän. Kirkonkylän neuvolassa hoidetaan Rajamäen neuvolan asiakkaat 15.6. – 9.8.2025.
  - Pornaisten neuvola on kiinni 15.6. – 9.8.2026. Neuvolan asiakkaat hoidetaan Mäntsälän neuvolassa 15.6. – 9.8.2026
  - Chat-palvelu kiinni 15.6.–13.9.
  - Neuvolatoiminnan supistaminen
    - Leikki-ikäisten tarkastuksia ei tehdä kesän aikana (jos lapsen kasvusta ja kehityksestä ei ole huolta) => Jonoutuvat syksylle (vaatii syksylle toimenpiteitä)
    - Avoin neuvola toimii kesällä niissä toimipisteissä, jotka ovat auki. Nurmijärvellä avoin neuvola toimii Kirkonkylän neuvolassa.
    - Synnytyksen jälkeiset ensisynnyttäjien kotikäynnit tehdään kesä-elokuun ajan pääsääntöisesti vastaanotolla, jollei kotikäyntiä erikseen vaadita. Jos asiakas vaatii/pyytää kotikäyntiä, niin se tulee mahdollistaa asiakkaalle.

⇒ **henkilöstöresurssi suunnataan raskaana olevien ja alle 1 -vuotiaiden lasten tarkastuksiin. Sijaisten käyttö kesällä välttämätöntä, jotta nämä tarkastukset turvataan.**

- Laskettujen aikojen määrän kasvu kesäaikana

## Lasketut ajat 0509/2026

|                        | touko      | kesä       | heinä      | elo        | syys       | keskiarvo    |
|------------------------|------------|------------|------------|------------|------------|--------------|
| Hyvinkää               | 31         | 39         | 35         | 27         | 28         | 32 (27 2025) |
| Järvenpää              | 53         | 29         | 47         | 39         | 25         | 39 (33 2025) |
| Tuusula                | 34         | 29         | 35         | 26         | 29         | 35 (25 2025) |
| Nurmijärvi, Rajamäki   | 4          | 5          | 7          | 6          | 7          | 6 (2 2025)   |
| Nurmijärvi, Kirkonkylä | 12         | 4          | 7          | 14         | 10         | 7 (7 2025)   |
| Nurmijärvi, Klaukkala  | 23         | 29         | 26         | 19         | 15         | 12 (18 2025) |
| Mäntsälä               | 14         | 17         | 17         | 22         | 16         | 17 (12 2025) |
| Pornainen              | 5          | 1          | 5          | 3          | 3          | 3 (2 2025)   |
| <b>Yhteensä 2025</b>   | <b>133</b> | <b>134</b> | <b>153</b> | <b>159</b> | <b>145</b> | <b>131</b>   |
| <b>Yhteensä 2026</b>   | <b>176</b> | <b>153</b> | <b>179</b> | <b>156</b> | <b>133</b> | <b>159</b>   |

=> Laskettujen aikojen määrä kasvanut merkittävästi Järvenpäässä ja Tuusulassa, kasvua myös Hyvinkäällä ja Mäntsälässä).

=> Laskettuja aikoja on "kesälomakuukausina" (05-08) 85 enemmän kuin viime vuonna

# Henkilöstöresurssi

- Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää (§4). Asetuksen toimeenpanon edellytyksenä on STM:n ohjeistusten mukainen riittävä henkilöstömitoitus, joista terveyden- ja hyvinvoinninlaitos (THL) sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (STM) ovat antaneet suositukset lastenneuvolan osalta:
- Neuvolan th-mitoitus –8.3 htv ( katsottu 21.4.2026, tilanne tasoittuu 1.6., kun esiopetusikäiset siirtyvät kouluterveydenhuoltoon, jolloin arvio on arvio -5-6 htv).
- Mahdolliset uudet tehtävät (autismin kirjon hoitopolku)
- Lupa- ja valvontaviraston tarkastuksessa 04/2026 nousi esiin työntekijöiden psykososiaalinen kuormitus, joka johtuu ensisijaisesti kiireestä ja työn määrästä
- Hyvinvointialueen sisäinen 04/2026 tarkastus nosti esiin henkilöstövajeen vakavana poikkeamana
- Aluehallintoviranomaisen selvityspyyntö 2025 koskien tarkastusten (terveydenhoitaja ja lääkäri) toteutumista.

# Neuvolalääkäriaajat (Jonotilanne)

- Tavoitteena on toteuttaa kaikki neuvolan lakisääteiset lääkärintarkastukset oikea-aikaisesti. Lääkäriresurssi neuvolapalveluihin tulee terveystasemilta.
- Terveystasemien jonotilanne ja tulevat lomautukset vaikuttavat neuvolalääkäriaikojen saatavuuteen. Jotta neuvolan lääkäriresurssi saadaan riittämään mahdollisimman hyvin neuvolan lakisääteisiin tehtäviin, neuvolalääkäriaajat kohdistetaan terveystarkastuksiin. Hoidon tarpeen arvio ja sairaudenhoito tapahtuu terveystasemilla.
- Vuonna 2025 18 kk ja 4 v lapsia jouduttiin osin laittamaan jonoon, sillä neuvolalääkäriaikoja ei riittänyt kaikille. 1/2026 jono oli purettu ja kaikille lapsille pystyttiin antamaan aika kaikkiin ikäkausitarkastuksiin.
- Tilanne 5/2026:
  - Lastenneuvolalääkäriaajoista jälleen pulaa Järvenpäässä, Mäntsälässä/Pornaisissa ja Nurmijärvellä. Jonossa 1,5 vuotiaista on tällä hetkellä Järvenpäässä 46 lasta, Nurmijärvellä 11 lasta ja Mäntsälä/Pornaisissa 7 lasta. (Jonotilanne elää).
  - 1,5-vuotiaita joudutaan laittamaan jonoon, jotta vauvoille riittää ajat.
  - Neuvolalääkärin aikoja tarjotaan myös yli kuntarajojen, mikäli muissa kunnissa on vapaita aikoja.
  - **Mikäli lapsen kasvussa ja kehityksessä nousee huoli terveydenhoitajan tarkastuksessa, lääkäriaika tarjotaan aina.**
  - Johto on tietoinen resurssin riittämättömyydestä. Seuraamme jonotilannetta kuukausittain ja pyrimme tekemään toimenpiteitä, jotta kaikille lapsille saadaan oikea-aikaisesti lääkäriaika.

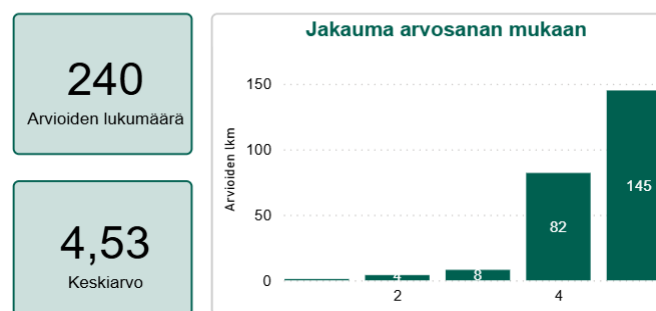
## Vaikuttavuus

Mitä vaikuttavia asiakastyönmenetelmiä ollaan ottamassa käyttöön, mitä PEI-mittari kertoo, miten asiakkaita otettu mukaan palvelujen kehittämiseen jne.

- Roidu NPS: 53 (n 66)
  - Suosittelijat 68,2%
  - Passiiviset 16,7 %
  - Arvostelijat 15,2%
- Äitiys- ja lastenneuvolan chat, asiakkaiden arviot: keskiarvo 4,53 (n 240)
  - "Kiitos hyvästä ja nopeasta palvelusta"
  - "Sain apua tilanteeseeni ja tuli olo, että minut otettiin tosissaan, kiitos <3"
  - "Kiitos myös kauniista palautteesta vanhemmuudesta <3"
  - "Sain keskusteluapua ja ohjeet nopeasti"
- Ehkäisyneuvolan kiireetön asiointi/Omakeusote, asiakkaiden arviot: keskiarvo 4,56 (n 104)
  - "Helppo asioida ja nopea palvelu"
  - "Ystävällinen palvelu"
- Raskausdigipolku käynnissä 802 asiakkaalla (22.4.26)

### Digiklinikka

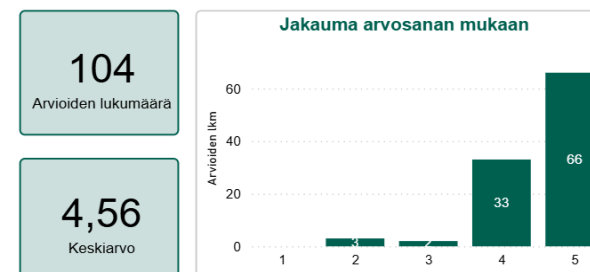
Asiakkaiden arviot



#### Arviot jonoittain

| Jono, jossa keskustelu suljettu | Keskiarvo | Arvioiden lkm |
|---------------------------------|-----------|---------------|
| miela_neuvola_aitiys-lasten     | 4,53      | 240           |

Asiakkaiden arviot



#### Arviot jonoittain

| Jono, jossa keskustelu suljettu | Keskiarvo | Arvioiden lkm |
|---------------------------------|-----------|---------------|
| miela_ehkaisyneuvola_jarvenpaa  | 4,43      | 30            |
| miela_ehkaisyneuvola_tuusula    | 4,65      | 26            |
| miela_ehkaisyneuvola_hyvinkaa   | 4,47      | 15            |
| miela_ehkaisyneuvola_nurmijarvi | 4,67      | 15            |
| miela_ehkaisyneuvola_mantsala   | 4,54      | 13            |
| miela_ehkaisyneuvola_pornainen  | 4,80      | 5             |

# Yhteistyö Hyvinkään sairaalan kanssa

- HUS yhteistyö
  - Äitiysneuvola: Ylipainoisen odottajan hoito, Mielenterveyshaasteista kärsivän asiakkaan hoito, Haavoittuvassa asemassa olevien vieraskielisten asiakkaiden yhteinen ohjaus ja neuvonta
  - Lastenneuvola
  - Ehkäisyneuvola
- Henkilökunnan näkökulmasta yhteistyö on ollut hyvää ja monipuolista
  - Hoitopolkujen päivittäminen
  - Neuvoloiden uutiskirje synnytyssairaaloille
- Asiakasnäkökulma
  - Synnytyssairaalan valinta yksilöllinen ratkaisu (ajomatkat, Mäntsälä-Lahti, Pornainen-Helsinki, Nurmijärvi-Hämeenlinna)



**KEUSOTE**  
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

# Hyvinvointia yhdessä

**KEUSOTE.FI**